

SpareBank 1 Nord-Norge Pensjonskasse

Styrets årsberetning 2019

Sparebank 1 Nord-Norge Pensjonskasse, org.nr.878 658 892, er en selvstendig juridisk enhet opprettet 1. januar 1997 av SpareBank 1 Nord-Norge («Banken»), med kontoradresse i Tromsø. Pensjonskassen skal forvalte pensjonsordningen for ansatte og pensjonister i Banken og konsernforetakene, herunder forestå utbetalinger til pensjonistene. Pensjonskassen ble lukket med virkning fra 1.juli 2006, og har senere ikke tatt opp nye medlemmer. Pensjonskassen har fra 2017 hatt tillatelse fra Finanstilsynet til å ha fripoliser på egen balanse.

Ytelsespensjon

Pensjonsordningen er innrettet for å gi følgende ytelser målt mot pensjonsgrunnlaget (inkludert ytelser fra Folketrygden): Alderspensjon ca. 70 % av lønn, uførepensjon ca. 70 % av lønn, og barnpensjon 10 % for første barn og 5 % for de neste barna.

Noen hovedregler om ordningen – herunder om opptjeningstid, pensjonsgrunnlag og om fratreden før pensjonsalder – finnes i Bankens personalhåndbok. Hvert aktive medlem mottar årlig en oversikt over den pensjon som er sikret gjennom Pensjonskassens avsetninger.

Medlemmer

Pensjonskassen hadde pr 31.12.2019 totalt 936 forsikrede som fordeler seg slik:

Antall medlemmer per 31.12.	2019	2018
Aktive medlemmer	132	140
Uførepensjonister	72	81
Øvrige pensjonsmottakere	522	506
Fripoliser*	210	181

* Inkluderer fripoliser for opptjent uførepensjon per 01.01.2017.

Styret

Styrets sammensetning var per 31.12.2019 som følger: Anita Rydningen (leder), Tormod Andreassen (ekstern representant), Ole Jørgen Ørjavik, Tina Williams Norden, Anders Hjort og Else Utby. Fire styremedlemmer er oppnevnt av banken, mens to er valgt av og blant Pensjonskassens medlemmer.

Pensjonskassens daglige leder Bjørn Edvart Kristiansen ble i forbindelse med et engasjement utenfor Banken og Pensjonskassen, innvilget permisjon fra sin stilling i Pensjonskassen fra og med 17.9.2019. I Kristiansens permisjonstid fungerer tidligere styreleder Rolf Eigil Bygdnes som daglig leder, mens styremedlem Anita Rydningen er valgt som styreleder. Pensjonskassens styre, som tidligere besto av 7 medlemmer, består således inntil videre av 6 medlemmer.

Virksomheten og finansiell risiko

Pensjonskassen har som målsetting å oppnå en avkastning som over tid er på linje med avkastningen hos de beste livsforsikringsselskaper og pensjonskasser i Norge – dette innenfor rammen av forsvarlig sikkerhet, risikospredning og myndighetenes bestemmelser. Pensjonskassen er søkt organisert slik at den bidrar til en kostnadseffektiv pensjonsordning for Banken og konsernforetakene, samtidig som at den søker å yte god service overfor medlemmene. Styret har fastsatt retningslinjer for kapitalforvaltningen samt en investeringsstrategi. Begge disse er gjenstand for ny vurdering minst en gang om året og ellers så ofte som situasjonen tilsier det.

Styring av finansiell risiko inngår som en viktig del av retningslinjene for kapitalforvaltningen. I denne forbindelse gjennomføres løpende vurderinger av finansiell risiko og risikoevne gjennom stresstester og bufferkapitalberegninger. Styrets strategi er at investerte midler skal ha en moderat risikoprofil.

Pensjonskassens finansformue fordeler seg slik pr 31. desember 2019 (2018):

Alle tall i mill kroner	31.12.2019		31.12.2018	
Aksjer/egenkapitalbevis/aksjefond/PE	429	36 %	404	37 %
Obligasjoner/sertifikater – omløp	721	60 %	649	59 %
Obligasjoner/sertifikater – anlegg	15	1 %	22	2 %
Likvider/fordringer	34	3 %	31	3 %
Totalt	1 199	100 %	1 104	100 %

Pensjonskassens investeringer i egenkapitalinstrumenter er i det alt vesentlige investert i internasjonale aksjefond og norske børsnoterte aksjer. Likviditeten i verdipapirene anses som god.

Når det gjelder renteplasseringene er porteføljen plassert i det norske obligasjonsmarkedet (77 %) og i internasjonale rentefond (23 %). Renteplasseringene har følgende risikoprofil:

Alle tall i mill kroner	31.12.2019		31.12.2018	
Bank og finans – obligasjoner	288	39 %	258	39 %
Bank og finans – ansvarlige lån	92	12 %	81	12 %
Bank og finans - fondsobligasjoner	81	11 %	90	13 %
Industri, investment grade	128	17 %	109	16 %
Industri, high yield	88	12 %	98	15 %
Kommune, fylke og OMF* obligasjoner	59	8 %	34	5 %
Totalt	735	100 %	670	100 %

*OMF - Obligasjoner med fortrinnsrett

Risikoen i renteporteføljen er i all vesentlighet knyttet til kredittrisiko i obligasjonene som Pensjonskassen har investert i. Kredittløpetiden i renteporteføljen er 2,86 år per utgangen av 2019. Renterisikoen i porteføljen er lav med en gjennomsnittlig rentedurasjon på 0,26 år. Samlet risiko for renteporteføljen anses som moderat.

Kontroll og overvåking av kapitalforvaltningen utføres av bankens avdeling for Driftsstøtte, Kapitalmarked i samarbeid med bankens avdeling for Risikostyring. Gabler bistår Pensjonskassen med å utarbeide stresstester. Kontrollorganet utarbeider årlig en risikorapport.

Det er inngått avtale med SpareBank 1 Forvaltning ASA om forvaltning av norske enkeltaksjer og egenkapitalbevis, samt obligasjoner. Selskapet står også for den løpende rapporteringen av finansforvaltningen.

Likviditeten til Pensjonskassen har i 2019 vært tilfredsstillende.

Kapitalforvaltningen

Etter et svakt år for Pensjonskassens kapitalforvaltning i 2018, var avkastningen for 2019 meget god. Pensjonskassen oppnådde en verdijustert avkastning på 10,7 % (-1,7 % i 2018).

Hovedforklaringen til Pensjonskassens gode avkastningstall for 2019 er det store fallet i aksjemarkedet mot slutten av 2018 og en sterk oppgang i 2019. Per primo mars foreligger ikke tilsvarende tall for sammenlignbare pensjonskasser og norske livsforsikringsselskaper.

Også det internasjonale aksjemarkedet hadde god utvikling i 2019. For Pensjonskassen var avkastningen på plasseringer i norske aksjer 17,5 % (-2 %), mens plasseringen i internasjonale aksjer inklusive valutasikringer ga 23,6 % (-10,5 %). Porteføljen av egenkapitalbevis hadde en avkastning på 22,4 % (5,4 %).

Pensjonskassens plasseringer i rentepapirer ga en avkastning på 4,8 % (2,3 %) i 2019.

Internasjonal økonomi

Usikkerhet og avtakende vekst preget verdensøkonomien 2018. Dette fortsatte og forsterket seg i 2019. Ved begynnelsen av 2020 er det flere forhold som skaper fortsatt usikkerhet om utviklingen i den globale økonomien. Dette gjelder først og fremst:

- Handelskonflikten mellom Kina og USA ble bare delvis bilagt på slutten av 2019 og skaper fortsatt usikkerhet
- Konsekvensene av en antatt avtale som følger av Storbritannias utmelding av EU er uklar.
- Utbruddet og spredningen av corona-viruset
- Bedriftstilliten og investeringslysten generelt sett er redusert som følge av den økte usikkerheten. Færre investeringer fører i sin tur til å dempe produksjonspotensialet i økonomien.

Alt i alt påvirker ovennevnte de globale vekstanslag i negativ retning.

Avkjølingen av verdensøkonomien har på nytt blitt møtt med pengepolitiske lettelser over hele verden. Den gradvise normaliseringen av sentralbankenes rentesetting første halvår 2019 snudde i andre halvår fra renteheving til nye kutt. Kraftig pengepolitisk stimulans - ikke minst i Kina for å motvirke virkningene av corona-viruset - har bidratt til at det økonomiske omslaget ikke er blitt ennå sterkere. Rentenedsettelsene har imidlertid medført at det videre handlingsrommet for sentralbankene er betydelig begrenset. I en usikker situasjon som norsk og global økonomi opplever vinteren 2020, er det spesielt viktig at sentralbankene tilfører bankene likviditet, og dette har også skjedd.

Aksjemarkedet stimuleres av god likviditet og viste moderat oppgang i begynnelsen av 2020, mens rentene i obligasjonsmarkedet falt noe. I slutten av februar/begynnelsen av mars har situasjonen i aksjemarkedet forverret seg kraftig.

På tross av økt internasjonal uro, har USAs økonomi hatt god utvikling gjennom 2019 og de to første månedene av 2020. Dette er i stor grad drevet av god vekst i husholdningenes konsum, noe som igjen henger sammen med et sterkt og vedvarende oppsving i arbeidsmarkedet de siste ti årene. Selv om veksten i sysselsettingen har avtatt noe, var ledigheten ved utgangen av 2019 bare 3,5 prosent.

I eurosonen har den svake aktivitetsutviklingen fra 2018 fortsatt i 2019 og i begynnelsen av 2020. Dette har blant annet medført store utfordringer for europeisk industri. I Tyskland ligger Europas største og sterkeste økonomi an til en årlig BNP vekst i 2020 på svake 0,3 prosent. Arbeidsledigheten i eurosonen var ved siste årsskifte om lag 7,5 prosent, mens inflasjonstakten ligger på 1,1-1,2 prosent.

Norsk økonomi

Hovedbildet er at også 2019 var et relativt godt år for norsk økonomi. Fastlands-BNP vokste raskere enn trend gjennom hele 2019, og prognosene peker ved begynnelsen av året mot en vekst i 2020 på 2,6 prosent. Sysselsettingsveksten tiltok gjennom både 2018 og inn i 2019, selv om utviklingen avtok noe mot slutten av året. Fastlands-Norge hadde en sysselsettingsvekst på 1,7 prosent fra fjerde kvartal 2018 til tredje kvartal 2019. Arbeidsledigheten (AKU) ser ut til å ha flatet ut på 3,6 prosent, mens de NAV-registrerte tall for helt ledig ved slutten av året var 2,2 prosent av arbeidsstyrken.

Som i 2018 svingte oljeprisene betydelig i 2019, dette regnet både i dollar og kroner. I norske kroner steg oljeprisen i 2019, mens prisen på naturgass som utgjør en stadig større del av olje- og gassproduksjon falt betydelig. Verdien av olje- og gasseksporten falt betydelig fra 2018 til 2019, fra 569 mrd kr til 453 mrd kr. Konsekvensene for norsk økonomi er noe dempet av en betydelig svakere kronekurs.

Mens de fleste sentralbanker i verden satte ned styringsrentene i 2019, økte Norges Bank renten fire ganger i 2019, fra svært lave 0,5 prosent til 1,5 prosent. Styringsrenten ble ikke endret mot slutten av 2019, men 13. mars reduserte Norges Bank styringsrenten med 0,5 prosentpoeng. Til tross for renteøkningene i 2019 var kronekursen rekordsvak i 2019, dette var en videreføring av en svak utvikling gjennom flere år.

Olje- og gassinvesteringene er anslått å ha økt med 14 prosent i 2019, og dette har vært en sterk driver til veksten i norsk økonomi. På tross av fallende verdenshandel har norsk eksport holdt seg godt oppe gjennom 2019. Eksportverdien av fisk har fortsatt å øke, og er ved utgangen av 2019 igjen rekordhøy. De videre vekstutsiktene i norsk økonomi er imidlertid dempet ved begynnelsen av 2020. Indikatorer peker mot lavere vekst i investeringer, produksjon og eksport.

Husholdningenes forbruk hadde en volumvekst på 1,6 prosent, klart svakere enn aktivitetsveksten i fastlandsøkonomien forøvrig. Ifølge Finans Norges forventningsbarometer er husholdningenes forventninger til framtidsutsiktene nå noe lavere enn i 2019, primært grunnet redusert tro på landets økonomi.

Årsregnskapet 2019

Styret viser til detaljert informasjon som fremgår av resultatregnskapet, balansen og noter.

Generelle kommentarer

Pensjonskassens resultatregnskap består av det tekniske regnskapet som er rettighetshavernes/ medlemmenes del av regnskapet, og det ikke-tekniske regnskapet som er eiernes (bankens) del av regnskapet.

Tilsvarende er pensjonskassens portefølje i balanseregnskapet delt i en selskapsportefølje (tilhørende banken) og en kollektivportefølje (tilhørende medlemmene) i henhold til Pensjonskassens og medlemmenes kapitalandel.

Resultatregnskap

Regnskapet for 2019 viser at Pensjonskassens premieinntekter for året har vært betydelig lavere enn i 2018. Dette skyldes først og fremst at pensjonene i 2019 ble gitt regulering med om lag 1 % (samme som i 2017), mens det i 2018 ble gitt full G-regulering.

Samlet sett viser regnskapet et bokført resultat på 24,7 (5,6) millioner kroner, noe som kan betegnes som et godt resultat for 2019. Teknisk resultatregnskap viser et resultat på 7,8 (8,7) millioner kroner, mens det ikke-tekniske regnskapet viser et resultat på 17,0 (-2,8) millioner kroner. Det gode resultatet skyldes i hovedsak et gunstig verdipapirmarked i 2019, hvor Pensjonskassen også har realisert gevinster på sine finansplasseringer.

Årets resultat til disponering er på 38,0 (50,9) millioner kroner og fremkommer som følger:

Alle tall i mill kroner	2019	2018
Risikoresultat	3,0	6,7
Renteresultat	12,4	42,5
Administrasjonsresultat	0,8	-0,1
Rentegaranti- og fortjenesteelementpremie	4,8	4,9
Resultat selskapsporteføljen	17,0	-2,8
Skatt	-0,0	-0,3
Sum	38,0	51,0

Balanse

Soliditet

Pensjonskassens kapital situasjon vurderes som god med tilfredsstillende buffere til å kunne motstå fall i verdipapirmarkedene. Ansvarlig kapital, inkludert fondsavsetninger utgjorde 394,6 millioner kroner per siste årsskifte. Dette gir en solvenskapitaldekning på 179,9 (177,5) prosent (beregnet kapitalkrav i henhold til gjeldende regelverk tilsvarer en solvenskapital-dekning på 100 prosent).

Pliktige avsetninger og fond

Premiereserven er en forsikringsmessig avsetning for å dekke medlemmenes opptjente pensjonsrettigheter. Premiereserven var ved siste årsskifte 717 (717) millioner kroner.

Premiefondet kan anvendes til å dekke løpende pensjonspremier. Fondet utgjør 79 (75) millioner kroner per 31.12.2019.

Tilleggsavsetninger er bufferkapital som kan benyttes hvis avkastningen på pensjonsmidlene ikke møter det garanterte avkastningskravet. Negativ avkastning kan ikke kompenseres fra tilleggsavsetningene, men må dekkes av egenkapitalen. Maksimalt beløp som kan belastes tilleggsavsetningene er ett års rentegaranti, og tilleggsavsetningene kan maksimalt utgjøre 12 prosent av premiereserven. For Pensjonskassen utgjør tilleggsavsetningene ved siste årsskifte 82,7 (82,0) millioner kroner, tilsvarende 11,5 (11,4) prosent av premiereserven.

Fond for regulering av pensjoner (tidligere Pensjonistenes overskuddsfond) er pensjonistenes andel av pensjonskassens overskudd. Dette fondet anvendes til å dekke regulering av løpende pensjoner og utgjorde 9,0 (5,4) millioner kroner per 31.12.2019.

Risikoutjevningfondet er en del av Pensjonskassens egenkapital og skal dekke eventuelt underskudd mellom premietariff og faktisk forløp av uførhet og dødsfall blant pensjonskassens medlemmer. Ved siste årsskifte utgjorde dette fondet 11,5 (9,6) millioner kroner.

De forsikringsmessige avsetninger beløper seg til 987,2 (919,4) millioner kroner ved utløpet av 2019 og fordeler seg således som følger (tall i millioner kroner):

Alle tall i mill kroner	2019	2018
Premiereserver	716,6	717,1
Tilleggsavsetninger	82,7	82,0
Kursreguleringsfond	99,6	36,7
Premiefond	79,2	74,5
Fond for regulering av pensjoner	9,0	9,0
Sum	987,2	919,4

Disponering av årets resultat

Styret har ved disponering av resultatet for 2019 lagt vekt på at Pensjonskassen fortsatt skal ha en god soliditet og være godt i stand til også å kunne håndtere en eventuell negativ utvikling i verdipapirmarkedet. Det er derfor for 2019 avsatt maksimalt beløp til risikoutjevningfond og til øvrig egenkapital.

Som nevnt ovenfor utgjorde Pensjonskassens tilleggsavsetninger 82 millioner kroner ved inngangen til året. Denne avsetningen var nær den maksimalt tillatte andel på 12 % av premiereserven. Mulighetene for ytterligere avsetninger til tilleggsavsetninger er derfor begrenset og det er således ikke gjort ytterligere avsetning for dette formål fra årets resultat. Et mindre beløp er likevel netto tilført tilleggsavsetningene som følge av en tilflyttet ordning fra SpareBank 1 Forsikring samt frigjorte fripoliser.

Styret har besluttet å sette av et beløp på 9,2 millioner kroner til justering av pensjoner og fripoliser i 2019. Dette tilsvarer en regulering av disse på om lag 1,7 prosent.

Dette gir følgende disponering av årets resultat:

Alle tall i mill kroner	2019	2018
Tilleggsavsetninger	0,0	37,3
Risikoutjevningfond	1,9	3,8
Premiefond	3,1	1,9
Fond for regulering av pensjoner	9,0	5,4
Fripoliser (regulering)	1,2	0,7
Til egenkapitalen	22,7	1,8
Sum disponert	38,0	51,0

Årsregnskapet er avlagt med forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningene for dette er til stede. Styret er ikke kjent med at det er knyttet usikkerhet til regnskapet.

Ytre miljø

Pensjonskassen forurenser ikke det ytre miljø. Styret er opptatt av at pensjonskassens plasseringer skal skje hos aktører som har - og følger - tilfredsstillende etiske retningslinjer.

Ansatte. Indre miljø

Pensjonskassen har en ansatt som utgjøres av daglig leder i deltidstilling. Særskilt informasjon om arbeidsmiljø, likestilling, skader og ulykker anses dermed ikke relevant.

Styrets medlemmer har i 2019 totalt mottatt kr 315 000 i styrehonorarer.

Aktuærtjenester

Gabler AS er ansvarshavende aktuar for pensjonskassen, og har ansvar for overvåking av at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk forsvarlig måte, at aktuarielle regnskapsmessige disposisjoner blir gjort i henhold til lover og forskrifter, og at pensjonsforpliktelser og premie blir beregnet etter tariff og regelverk.

Revisjon

KPMG AS er Pensjonskassens revisor.

Tromsø, 17. mars 2020

Anita Rydningen
Styreleder

Tormod Andreassen

Tina Williams Norden

Ole Jørgen Ørjavik

Anders Hjort

Else Utby

Rolf Eigil Bygdnes
Daglig leder